

HELSINGBORG

2024-12-11
RIKTLINJER
DNR:00774/2024

Riktlinjer för insatser enligt socialtjänstlagen

PROGRAM

PLAN

POLICY

RIKTLINJER

Helsingborgs stads styrdokument

Aktiverande

syftar till förändring och utveckling

PROGRAM – anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar

PLAN – anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar

Normerande

reglerar befintlig verksamhet och vårt förhållningssätt till en given situation

POLICY – anger principer och vägledning

RIKTLINJE – anger absoluta gränser och ska-krav

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
1.1	Syfte	5
2	Styrande lagstiftning	6
2.1	Skälig levnadsnivå	6
2.2	Kommunens ansvar för medborgare	6
2.2.1	Bosättningskommun	6
2.2.2	Vistelsekommun.....	6
2.2.3	Flytt till annan kommun.....	7
2.2.4	Asylsökande.....	7
2.2.5	EU/EES-medborgare	7
2.2.6	Akut nödsituation	7
3	Handläggning	8
3.1	Anmälan och ansökan	8
3.2	God man, förvaltare och ombud	8
3.3	Utredning och bedömning.....	8
3.4	Beslut och uppdrag	9
3.5	Överklagande	9
3.6	Beställning och genomförande	9

Beslutat av: Vård- och omsorgsnämnden

Datum: 11 december 2024

Revideras av: Vård- och omsorgsförvaltningen

Dokumentets giltighet: Tillsvidare

Dokumentet gäller för: Vård- och omsorgsförvaltningen

Dokumentansvarig: Myndighetsavdelningen

5.1	Hemservice	11
5.1.1	Städning	11
5.1.2	Tvätt	12
5.1.3	Inköp	12
5.2	Hemvård	13
5.2.1	Personlig vård	13
5.2.2	Egenvård	14
5.2.3	Hemliv	14
5.2.4	Social samvaro	14
5.2.5	Förflyttning	15
5.2.6	Ledsagning	15
5.3	Trygghet	16
5.3.1	Tillsyn	16
5.3.2	Trygghetslarm	17
5.4	Anhörigstöd	17
5.4.1	Dygnsavlösning	17
5.4.2	Avlösning i hemmet	18
5.4.3	Dagverksamhet	18
5.5	Boende	18
5.5.1	Korttidsboende	18
5.5.2	Vårdboende	19
5.5.3	Medboende	20
6	Insatser som ligger utanför vård- och omsorgsnämndens ansvar	20

1 Inledning

I en tid präglad av snabb teknologisk utveckling spelar välfärdsteknik en avgörande roll för att höja livskvaliteten och främja självständighet bland våra invånare. Den moderna tekniken erbjuder verktyg som inte bara bidrar till ökad trygghet och säkerhet, utan även uppmuntrar till aktivitet och engagemang på ett sätt som tidigare inte varit möjligt.

Ett viktigt fokus inom vård- och omsorg är det förebyggande arbetet, där bland annat teknologi spelar en central roll i att identifiera potentiella risker och problem innan de eskalerar. Genom att vara proaktiva i vår användning av teknologi kan vi inte bara lösa problem när de uppstår, utan också minimera deras påverkan genom tidiga insatser och stöd.

Välfärdsteknik ska sammanfattningsvis vara en naturlig del i verksamhetsutvecklingen och digital teknik ska alltid övervägas som första alternativ när det kan användas för att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för den enskilde. Detta avser både handläggnings- och genomförandeprocessen.

En annan central målsättning för vård- och omsorgsnämnden är att enskilda, trots omfattande behov av stöd dygnet runt, ska kunna bo kvar i sitt ordinära boende till livets slut, om man så önskar.

1.1 Syfte

Syftet med riktlinjerna är att underlätta behovsbedömning och handläggning av bistånd enligt Socialtjänstlagen (SoL). De ska stärka rättssäkerheten genom att skapa ett enhetligt synsätt vid bedömningar och att säkerställa att personer med likvärdiga behov bedöms och utförs på liknande sätt. Riktlinjerna kan aldrig ersätta styrande lagstiftning. I kommunens riktlinjer anges vanligt förekommande bistånd. Underlag till beslut ska alltid utgå ifrån individuella behov och förutsättningar, vilket kan resultera i att ett beslut avviker från det som beskrivs i riktlinjerna om det finns särskilda skäl. Riktlinjerna ska vara vägledande för alla medarbetare inom vård- och omsorgsnämndens områden som arbetar i verksamheter enligt SoL.

I detta dokument kommer insatsen hemtjänst att benämnas som hemvård och särskilt boende för vårdboende.

2 Styrande lagstiftning

2.1 Skälig levnadsnivå

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras skälig levnadsnivå. Det innebär inte bara en nivåbestämning utan ger också uttryck för vilken form av insatser och stödformer som kan komma i fråga. Begreppet skälig levnadsnivå har ingen exakt definition. I förarbetena till den tidigare socialtjänstlagen anfördes att det skulle vålla stora svårigheter att närmare ange vad som avses med skälig levnadsnivå i lagtexten. Begreppet måste bedömas med utgångspunkt i den tid och de förhållanden som den hjälpbehövande lever i. Det angavs därför att fastställandet av vilken levnadsnivå som anses skälig måste överlämnas till kommunerna att fastställa. I senare förarbeten beskrivs skälig levnadsnivå även som ett uttryck för kvaliteten i insatsen och vilken ambitionsnivå som kan vara rimligt i ett enskilt fall. Bedömningen av vilka insatser som behövs för att den enskilde ska uppnå skälig levnadsnivå bedöms alltså utifrån den tid och de förhållanden som just då råder, men också utifrån den enskildes egen situation och behov. Detta innebär att skälig levnadsnivå kan innebära olika saker för olika individer vid olika tidpunkter och förhållanden. Vid bedömningen av vad som i det enskilda fallet ska ses som skäligt kan handläggaren vid tveksamhet söka stöd i rättspraxis, i dessa riktlinjer samt vid gemensamma ärendedragningar. Vid bedömning av vilken insats som kan komma ifråga måste en sammanvägning göras av olika omständigheter såsom den önskade insatsens lämplighet som sådan, kostnaderna för den önskade insatsen i jämförelse med andra insatser samt den enskildes önskemål. Det finns inte någon obegränsad frihet för den enskilde att välja sociala tjänster oberoende av kostnad.

2.2 Kommunens ansvar för medborgare

2.2.1 Bosättningskommun

Med bosättningskommun avses enligt 2 a kap. 3 § SoL den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt, eller annan kommun, om den enskilde har starkast anknytning till den kommunen.

Det framgår även att det är bosättningskommunen som ansvarar för stöd- och hjälpinsatser, oavsett om den enskilde tillfälligt eller under längre tid vistas i en annan kommun.

2.2.2 Vistelsekommun

Om en biståndsberättigad person avser vistas i en annan kommun under kortare tid kan den ha rätt till hjälp och stöd, enligt 2 a kap. 6 § SoL. Med kortare tid menas upp till 6 månader samt att den enskilde avser att återvända till bosättningskommunen. Vistelsekommunen är skyldig att på begäran av bosättningskommunen bistå med utredning och verkställighet i vissa fall. Bosättningskommunen ersätter

vistelsekommunen för hjälp med verkställighet enligt den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar.

2.2.3 Flytt till annan kommun

En person som önskar flytta till en annan kommun och som till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller annan allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och inte kan bosätta sig där, utan att inflyttningskommunen bistår med nödvändiga insatser, kan enligt 2 a kap. 8 § SoL ansöka om sådana insatser.

Ansökan behandlas av inflyttningskommunen och ska behandlas som om den enskilde var bosatt i inflyttningskommunen. Förhållandet om den sökandes behov är tillgodosett i hemkommunen får inte beaktas vid bedömning av ansökan.

2.2.4 Asylsökande

Migrationsverket har det övergripande ansvaret för mottagandet av asylsökande. I lagen (1994:137) om mottagandet av asylsökande m.fl. (LMA) finns regler om bl.a. bistånd till denna grupp. Asylsökande har enligt lagen inte rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL för förmåner som motsvarar det bistånd som en asylsökande har rätt till enligt LMA, vilket består av logi samt ekonomisk ersättning i form av bostadsersättning, dagersättning och särskilt bidrag (13 § LMA). Migrationsverket ska erbjuda boende på en förläggning, för att där få tillgodosedda de särskilda behov som kan finnas, om asylsökande inte själv ordnar med eget boende (14 § LMA). Önskar en asylsökande ändå ansöka om bistånd enligt 2 kap. 1 § SoL ska ansökan prövas och avslås. Kommunens yttersta ansvar enligt 2 kap. 1 § SoL innefattar även personer som omfattas av LMA.

2.2.5 EU/EES-medborgare

Rätten till likabehandling innebär att EU/EES-medborgare som bedöms ha uppehållsrätt i Sverige har rätt till bistånd och andra sociala förmåner på lika villkor som svenska medborgare. EU/EES-medborgare har uppehållsrätt efter tre månader om de uppfyller något av villkoren för uppehållsrätt. Till skillnad från uppehållstillstånd prövas inte uppehållsrätt, utan gäller så länge ett villkor är uppfyllt.

Rätten till likabehandling vid ansökan om bistånd är inte lika långtgående för alla EU/EES-medborgare.

2.2.6 Akut nödsituation

Personer som inte bedöms ha sin hemvist i en kommun där de tillfälligt vistas, har bara rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation som inte går att lösa på annat sätt.

Utländska medborgare utan uppehållstillstånd och papperslösa personer som vistas i Sverige har endast rätt till nödvändig hjälp i akut situation tills dess att resa tillbaka till ursprungslandet är möjlig eller uppehållstillstånd är beviljat.

Biståndshandläggare bedömer i varje enskilt fall vad som är nödvändig hjälp i en akut nödsituation.

3 Handläggning

Vid biståndshandläggning används det nationella arbetssättet "Individens behov i centrum" (IBIC). IBIC är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt för att bedöma behov utifrån socialtjänstlagen (SoL).

3.1 Anmälan och ansökan

När kommunen genom ansökan eller på annat sätt får kännedom om att en enskild kan vara i behov av insatser enligt SoL ska en utredning inledas utan dröjsmål. Socialtjänstlagen innehåller inga möjligheter till tvångsinsatser, vilket innebär att en utredning av den enskildes behov och beslut om insatser endast kan genomföras om den enskilde själv vill.

När den enskilde tar kontakt med kommunen ska återkoppling ske skyndsamt.

3.2 God man, förvaltare och ombud

Sökande får företrädas av ett ombud med stöd av en skriftlig alternativt muntlig fullmakt. Om den enskilde på grund av sjukdom inte har insikt om sin situation och själv saknar förmåga att framföra en ansökan behövs legal ställföreträdare i form av god man eller förvaltare.

3.3 Utredning och bedömning

Vid bedömning om en person har rätt till bistånd enligt SoL utreds om:

- Ett behov föreligger
- Behovet kan tillgodoses på annat sätt
- Biståndet behövs för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå

I varje ärende där någon enskild är part ska handläggning ske så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. En individuell bedömning ska göras i varje enskilt fall.

Insamling av information i ärendet kan ske genom uppgifter från den enskilde eller uppgifter från andra. Det är av stor vikt att biståndshandläggaren vid behov samverkar med andra professioner och samråder med personer i den enskildes närhet för att få en samlad bild av livssituationen. Detta ska alltid ske med den enskildes samtycke.

En individuell bedömning ska alltid göras kring vad den enskilde kan klara själv eller med hjälp av annat stöd. Utgångspunkten är att den enskilde ska kunna vara så självständig som möjligt. Vid samtliga insatser ska en bedömning göras om behovet kan tillgodoses genom en digital lösning för att bibehålla självständighet, delaktighet och ett aktivt liv.

Det ska framgå av utredningen vad som är faktiska omständigheter och vad som är bedömningar. Som en del av utredningen framgår utredarens bedömning, som ligger till grund för motiveringen av beslutet.

3.4 Beslut och uppdrag

Beslut om insats ska alltid ske utifrån den enskildes behov och målsättning med insatserna. Målet med biståndet ska alltid beskrivas så att det är möjligt att följa upp. Vid utredningen ska handläggaren tillsammans med den enskilde utforma mål.

Beslutet ska tydligt beskriva vad den enskilde ska få för hjälp och stöd. Beslutet ska samtidigt ge utrymme för den enskilde att tillsammans med utföraren planera hur insatsen ska utformas inom ramen för de livsområden och den tidsram som biståndet avser.

Ett beslut ska alltid motiveras. Om skäl till avslag är att behov kan tillgodoses på annat sätt ska det framgå vad "annat sätt" innebär. Vid avslag ska det framgå hur den enskilde kan överklaga beslutet.

3.5 Överklagande

Den enskilde har rätt att överklaga beslut som inte innebär fullt bifall. Domstolen kan efter prövning ändra beslutet om de anser att kommunen gjort en felaktig bedömning. Om beslutet går parten emot och kan överklagas, ska biståndshandläggaren underrätta parten om hur beslutet kan överklagas samt vara behjälplig med överklagandet vid behov.

3.6 Beställning och genomförande

Efter beviljat bistånd gör biståndshandläggaren en beställning till utföraren där det tydligt framgår vilken/vilka insatser som beviljats och målet med insatsen/insatserna.

Utföraren upprättar en genomförandeplan i delaktighet med den enskilde och eventuellt anhöriga eller god man.

Syftet med genomförandeplanen är att beskriva hur en insats ska genomföras med hänsyn tagen till den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Genomförandeplan ska upprättas inom två veckor efter inkommen beställning. Genomförandeplanen ska kontinuerligt följas upp och anpassas allt eftersom behoven förändras, dock minst en gång per halvår.

En bedömning ska alltid göras kring hur brådskande det är att insatserna kommer igång. För att få till en bra planering krävs samverkan och dialog mellan biståndshandläggare och utförare i så god tid som möjligt.

3.7 Uppföljning

Beslut om insatser enligt SoL följs upp årligen av en biståndshandläggare. Vid tidsbegränsade beslut eller vid andra omständigheter kan beslutet dock följas upp tidigare.

4 Övriga bestämmelser att ta hänsyn till

4.1 Utskrivning från sjukhus

Syftet med denna lagförändring är att stärka patientens delaktighet och självbestämmande i fortsatt planering av insatser i hemmet.

Alla aktörer runt den enskilde har ett ansvar att säkerställa att den enskilde kan skrivas ut i tid så att kommunen inte får kostnadsansvar och en god planering för den enskilde kan upprättas. Detta kräver nära samverkan och dialog mellan alla professioner i vårdplaneringskedjan. Planeringen måste påbörjas och samverkan initieras redan vid inskrivning av den enskilde. Målsättning är att den enskilde ska kunna återvända till sin ordinära bostad så snart det är möjligt.

4.2 Stöd till anhöriga som vårdar en närstående i hemmet

Enligt socialtjänstlagen ska ansvarig kommun erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk, eller äldre alternativt som stödjer en närstående med funktionshinder. Arbetet med stöd till anhöriga ska omfatta alla socialtjänstens verksamheter.

Anhörig är den som stödjer och vårdar den närstående. Utgångspunkten för biståndshandläggningen är den som vårdas och den anhöriges behov av avlastning i omvårdnadsarbetet. För att stödet till anhöriga ska integreras inom kommunal vård och omsorg, är det av vikt att även den anhöriges behov beaktas och dokumenteras i biståndsbedömningen.

Biståndshandläggare ska informera om det anhörigstöd som finns i Helsingborgs stad och vara behjälpliga med att skapa kontakt om så önskas.

4.3 Anhöriganställning

Anhöriganställning används restriktivt i Helsingborg. Om behovet inte kan tillgodoses av hemvården är det utföraren som beslutar om eventuell anhöriganställning.

4.4 Insatser vid hushållsgemenskap

Någon omvårdnadsplikt finns inte inskriven i äktenskapsbalken och varje make/maka avgör själv i vilken omfattning hen vill hjälpa till med personlig omvårdnad. Att vårda en närstående är ett frivilligt åtagande. En kommun kan därför inte avslå en ansökan om t.ex. hemvård med hänvisning till att anhörig kan tillgodose omvårdnadsbehovet. En ansökan om bistånd med insatser som tvätt, inköp och städning kan däremot avslås med hänvisning till att maka/make eller sammanboende kan utföra insatsen i de fall där anhöriga inte själv har behov av sådana insatser.

Behovet i hushållet avgör hur mycket hjälp den enskilde kan bli beviljad.

Sammanboende har ett gemensamt ansvar för de praktiska sysslorna i hemmet. Om bara den ena parten har behov av stöd avslås ansökan med hänvisning till att man hjälps åt i en hushållsgemenskap.

5 Bistånd i ordinärt boende

5.1 Hemservice

Hemservice beviljas personer som inte längre klarar att utföra hushållssysslor självständigt. Insatsernas syfte är att underlätta för den enskilde att bo kvar i sitt ordinära boende genom att ge stöd i hushållssysslorna.

Bedömningen ska grunda sig i den enskildes ansökan där denne redogör för de hinder som föreligger avseende att utföra sysslan. Hushållets totala situation avgör hur mycket hjälp en person kan få. Sammanboende har ett gemensamt ansvar för de praktiska sysslorna i hemmet. Hemserviceinsatser beviljas inte om sökande lever med partner i hushållsgemenskap eller med hemmaboende vuxna barn om de kan utföra insatserna.

I hemservice ingår städning, tvätt och inköp upp till 8 timmar per månad. I samråd med den enskilde fördelas timmarna utifrån behov.

5.1.1 Städning

Städning beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte själva kan utföra insatsen och där behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Hjälp med städning beviljas inte om sökande sammanbor med partner som klarar att utföra städning.

Städ får maximalt uppgå till tre timmar per månad. Kunden ansvarar för att tillhandahålla ergonomiska redskap och miljövänliga rengöringsmedel.

Städning åt vuxna barn eller andra anhöriga och sanering av bostad ingår inte i insatsen.

Vad kan ingå?

- Dammtorkning
- Dammsugning och våttorkning av golv
- Städning av badrumsporslin, duschkabin, badkar och torka av kakel vid behov
- Torka av köksluckor, mikrovågsugn, köksvask och kakel vid behov
- Städa ur kylskåp och vaskskåp vid behov
- Källsortering och soptömning
- Rengöring av spisfläkt två gånger per år
- Avfrostning av frys en gång per år

5.1.2 Tvätt

Tvätt beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte själva kan utföra insatsen och där behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Kunden tillhandahåller torkmöjligheter och miljövänliga tvättmedel. Handtvätt, mangling och strykning ingår inte i insatsen.

Vad kan ingå?

- Boka tvättid
- Tvätta och hänga upp
- Lämna ren och vikt tvätt till kunden
- Lägga in tvätt i skåp

5.1.3 Inköp

Inköp beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte själva kan utföra insatsen och där behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Insatsen innebär hjälp med inköp digitalt. Vid individuell bedömning kan inköpet ske i fysisk butik.

Vad kan ingå?

- Planering av inköp
- Hjälp med digitala inköp av mat och förbrukningsvaror
- Packa upp och sätta in varor i skåp, kyl & frys

5.2 Hemvård

Hemvård kan beviljas under dygnets alla timmar som punktinsatser. Punktinsatser kan innebära återkommande och täta besök såväl som mindre frekventa. Vid behov av tillsyn dygnet runt (vak) fattas beslut av ansvarig sjuksköterska utifrån medicinsk bedömning enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

För att underlätta för den som inte tidigare har pågående hjälpinsatser, beviljas vid utskrivning från sjukhus eller inför planerad operation ett rambeslut för mer flexibelt stöd i hemmet. Rambeslutet innebär att inga specifika insatser beviljas utan stödet planeras mellan den enskilde och hemvården utifrån behovet. Beslutet följs upp av en biståndshandläggare inom 6 veckor. Därefter fattas nytt beslut utifrån de mer varaktiga behoven.

Inom ramen för beslutet om hemvård skall en tillfällig förändring eller utökning av insatserna kunna inrymmas. Byte av insats skall vara tillfällig och ske vid enstaka tillfällen. I de fall byte blir ett återkommande önskemål från den enskilde skall behovet av insatsen omprövas av biståndshandläggare. I de fall behovet blir mer än tillfälligt, överstiger fjorton dagar, skall biståndshandläggare informeras om det förändrade behovet och omprövning av det aktuella beslutet göras.

5.2.1 Personlig vård

Personlig vård beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte själva kan utföra insatserna. Insatser kan utföras såväl dag- som nattetid och vid behov på annan plats än i hemmet om det krävs.

Vad kan ingå?

- Hjälp med uppstigning och läggning (oavsett tidpunkt på dygnet)
- Hjälp med på- och avklädning
- Förflyttning i samband med insatser i hemmet och vändning i säng
- Måltider (värma och tillaga enklare måltider, t.ex. smörgås, gröt, ägg, korv, samt sönderdela maten, sitta med vid måltid och hjälp med matning vid behov)
- Toalettbesök
- Hjälp med byte av inkontinenshjälpmedel
- Hjälp med byte och tömning av stomipåse och uribag
- Daglig personlig hygien som hjälp med att tvätta sig, tandborstning, rakning, hårborstning
- Dusch, bad eller helavtvättning till exempel i sängen 1-2 gånger per vecka

- Hårtvätt
- Putsa glasögon och rengöra medicintekniska hjälpmedel
- Enkel skötsel av händer och fötter. Avancerad nagelvård hänvisas till specialist
- Hjälp vid egenvård, som inte ordinerats som HSL-åtgärd
- Akuta inköp eller tvätt i väntan på att hemservice kommer igång, upp till fem dagar
- Hjälp till läkarbesök när andra alternativ har uttömts. Medföljande personal ansvarar inte för informationsinnehåll och är inte med på besöket utan det handlar i så fall om stöd och hjälp till, innan och efter besöket.

5.2.2 Egenvård

Insatsen egenvård kan beviljas först då ett egenvårdsintyg utfärdat av ordinator inkommit från den enskilde och bedömning görs att insatsen är skälig. Om egenvård enligt SoL avslås faller ansvaret på att utföra insatsen tillbaka på ordinatören. Det gäller även under utredningstiden. Ordinatören måste säkerställa att kunden får sitt behov tillgodosett i väntan på beslut.

5.2.3 Hemliv

Hemliv beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte själva, eller sammanboende, kan utföra insatserna. Insatser kan utföras dagligen eller vid enstaka tillfällen i veckan.

Vad kan ingå?

- Ta in tidning och post
- Bäddning, inkl. renbäddning
- Disk
- Vattna blommor
- Uppsnyggning och enklare rengöring av kök och toalett
- Sophantering
- Enklare rengöring av medicintekniska hjälpmedel (om inte personlig vård är beviljat)

5.2.4 Social samvaro

Social samvaro beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte självständigt kan ta initiativ till sociala aktiviteter eller bryta ensamhet. Insatsen utförs upp till 1,5 h per vecka. Vid social samvaro ska den enskildes intressen tillvaratas. Social samvaro kan också beviljas för en begränsad period där syftet är att medverka till att den enskilde på sikt kan delta i aktiviteter på egen hand. Social samvaro kan i undantagsfall beviljas personer som är beviljade

dagverksamhet eller är sammanboende. Det är då särskilt viktigt att tydliggöra målen med insatsen.

Vad kan ingå?

- Utevistelse, promenad
- Enklare butiksbesök, i samband med promenad. Kunden ska själv kunna bära det inhandlade. Regelbundna och större inköp ska ske digitalt.
- Samtal
- Fika
- Spela spel
- Stöd vid enstaka tillfällen för introduktion i ny social situation, t.ex. till en träffpunkt. Dessa insatser beviljas endast under en kortvarig period.

5.2.5 Förflyttning

Förflyttning beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte på egen hand kan förflytta sig själv i bostaden.

Vad kan ingå?

- Förflyttningar i bostaden
- Förflyttning utanför bostaden till och från aktivitet som till exempel träffpunkt eller dagverksamhet
- Förflyttning för att undvika försämrad hälsa, vidmakthålla gångförmågan och erbjuda variation i vardagen

5.2.6 Ledsagning

Ledsagning beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte på egen hand kan ta sig till- eller delta i - en regelbunden fritidsaktivitet. Syftet med ledsagningen är att den enskilde ska kunna leva ett aktivt liv som andra och till exempel gå på bio, träffa vänner och delta i sportaktiviteter. Tanken är att bryta den isolering som kan bli följd av en funktionsnedsättning.

Om en person som beviljas färdtjänst och behöver ha en ledsagare för att kunna göra resorna ska färdtjänsttillståndet omfatta även ledsagaren. Den som utfärdar tillstånd till färdtjänst har dock ingen skyldighet att ordna en ledsagare, utan det får den enskilde göra själv. Om han eller hon inte själv kan ordna en ledsagare kan han eller hon ansöka om en ledsagare med stöd av SoL eller LSS.

Insatsen ledsagning kan uppgå till 8 timmar i månaden. Dessa fördelas i samråd med den enskilde.

Vad kan ingå?

- Hjälp eller stöd till och från aktiviteten.
- Hjälp eller stöd under aktiviteten, om det annars inte skulle vara möjligt för den enskilde att utöva aktiviteten.

5.3 Trygghet

5.3.1 Tillsyn

Tillsyn beviljas personer som känner stor oro och otrygghet i hemmet, och där det inte räcker att ha tillgång till ett trygghetslarm. I första hand ska tillsyn ske digitalt.

Tillsyn kan dock beviljas den som har behov av att knyta en kontakt med hemvårdsgruppen, för att sedan skapa möjlighet att utöka hjälpen till en annan stödinsats. Syfte och mål för insatsen ska utformas tydligt. Tillsyn beviljas inte om det finns andra insatser som ska utföras vid de aktuella tidpunkterna.

Omfattande tillsyn kan beviljas och utföras under kortare period i väntan på annan insats, till exempel i väntan på ledig plats på korttidsboende eller vårdboende. Syfte och mål med den omfattande tillsynen måste vara tydligt definierad.

Tillsyn utförs genom besök, telefonsamtal eller annan teknisk lösning som till exempel trygghetskamera. I insatsen ingår att kontrollera att den enskilde känner sig trygg i sin hemmiljö och inte har råkat ut för olycka eller på annat sätt kommit till skada.

Tillsyn via trygghetskamera ska alltid informeras om när insatsen tillsyn är aktuell. Tillsyn via trygghetskamera är ett alternativ till fysiskt besök och innebär att personalen i stället utför tillsyn via en trygghetskamera. Individuella bedömningar görs utifrån behovet men om det inte finns risker för att utföra tillsyn via trygghetskamera är det på det sättet tillsyn sker, oavsett tidpunkt på dygnet.

Vad kan ingå?

- Tillsyn genom besök
- Tillsyn genom telefonsamtal eller annan teknisk lösning, exempelvis trygghetskamera

5.3.2 Trygghetslarm

Trygghetslarm beviljas personer i ordinärt boende som känner otrygghet i hemmet och som är i behov av att kunna påkalla hjälp vid oförutsedda händelser. Larmet ska inte användas för att ersätta planerade insatser på fasta tider. Insatsen syftar till att öka den enskildes känsla av trygghet och möjliggöra att bo kvar längre i ordinärt boende. Tillsyn kan vara ett alternativ om kunden inte kan tillgodogöra sig funktionen av ett trygghetslarm.

Personer som är beviljade personlig assistans enligt LSS från kommunen eller assistansersättning från Försäkringskassan beviljas inte trygghetslarm om de har personal hos sig dygnet runt. Har de assistans del av dag kan trygghetslarm vara ett komplement.

Andra digitala lösningar som syftar till att tillgodose behovet av trygghet för personer i ordinärt boende ska alltid beaktas av utförare, exempelvis mobilt trygghetslarm. Detta sker i dialog mellan utförare och kund. Mobilt trygghetslarm är ett alternativ för rörliga personer vid bedömd risk för oförutsedda händelser utomhus eller annan plats utanför hemmet. Insatsen syftar till att stärka den enskildes möjlighet att regelbundet och självständigt kunna känna trygghet och vistas utanför bostaden.

Vad kan ingå?

- Hjälp vid fall eller vid andra oförutsägbara händelser i eller utanför hemmet
- Trygghetslarm installeras i kundens boende av larmföretaget
- Vid larm besvaras samtalet av larmcentralen som kontaktar hemvården och därefter kommer personal för att hjälpa kunden snarast möjligt.

5.4 Anhörigstöd

5.4.1 Dygnsavlösning

Dygnsavlösning beviljas personer som är i behov av stora stadigvarande tillsyns- och omvårdnadsinsatser samtidigt som anhörig är i behov av kontinuerlig avlastning för att få tid för vila och återhämtning. Insatsen syftar till att öka den enskildes möjlighet att bo kvar längre i ordinärt boende.

Tiden på avlastningsplats bör inte överstiga tiden i ordinärt boende och därmed inte överstiga två veckor per månad.

Vad kan ingå?

- Omvårdnad, tillsyn och övrigt stöd dygnet runt, inkl. vardagliga aktiviteter.
- Dygnsavlösning på avsedd plats utanför hemmet.

5.4.2 Avlösning i hemmet

Avlösning i hemmet beviljas personer i ordinärt boende som inte kan lämnas ensamma när anhörig som lever ihop med och/eller stöttar kunden behöver avlastas för att få möjlighet till återhämtning.

Avlösning beviljas bara när behovet inte kan tillgodoses genom punktinsatser av hemvård. Avlösning beviljas för enstaka tillfällen, vid flera planerade angivna tillfällen eller kontinuerligt. Behovet ska aviseras fem dagar i förväg till aktuell hemvårdsgrupp.

Vad kan ingå?

- Hjälp med det som anhörig normalt stöttar närstående med gällande personlig omvårdnad, måltider, daglig service och social samvaro som till exempel promenader. Hushållssysslor i övrigt utförs inte.
- Insatsen beviljas max 4 timmar per vecka. Avlösning i hemmet till barn kan det även ske nattetid. I dessa fall beaktas föräldraansvaret.

5.4.3 Dagverksamhet

Dagverksamhet beviljas personer med kognitiv svikt som bor i ordinärt boende. Syftet med dagverksamhet är att erbjuda sysselsättning och social gemenskap samtidigt som anhöriga får avlastning. Vidare syftar även insatsen till att den enskilde ska kunna behålla psykiska och fysiska funktioner. Genom dagverksamhet förebyggs social isolering och möjliggör för kunden att bo kvar längre i ordinärt boende. Omfattning av insatsen utformas utifrån kundens behov.

Kunder som vistas på korttidsboende i väntan på vårdboende, eller som bor på vårdboende, har inte rätt till dagverksamhet.

Vad kan ingå?

- Omvårdnad, stöd och vardagsnära träning för personer med kognitiv svikt enligt dagverksamhetens arbetsmetodik.
- Dagverksamhet erbjuds på vardagar.

5.5 Boende

5.5.1 Korttidsboende

Korttidsboende beviljas personer som under kortare period är i behov av omvårdnad dygnet runt. Insatsen beviljas först när insatser i ordinärt boende inte bedöms vara tillräckliga.

Den enskilde ska ha ett stort omvårdnadsbehov dygnet runt och därutöver uppfylla något av nedanstående:

- behov av återhämtning och mobilisering efter sjukhusvistelse
- behov av utredning kring möjligheter att bo kvar i ordinärt boende
- med grav kognitiv svikt eller förvirring
- med betydande oro eller otrygghet
- vid vård i livets slutskede då behoven inte kan tillgodoses i hemmet
- I undantagsfall vid bostadsanpassning då det ibland inte är praktiskt möjligt att flytta hem direkt efter en sjukhusvistelse till följd av förändring i den enskildes fysiska förmåga. En del hinder kan lösas tillfälligt med hjälpmedel.

För att få korttidsboende beviljat under väntan på bostadsanpassning kan det handla om att den enskilde inte kan få den vård och omsorg i hemmet som han eller hon har behov av med de hjälpmedel och den personal som behövs.

Behov av korttidsboende föreligger inte om den enskildes behov kan tillgodoses genom hjälpmedel och enklare anpassning av bostad, hemvård i ordinärt boende, anhörigstöd i form av dagverksamhet eller avlösning i hemmet eller rehabiliterande åtgärder i ordinärt boende. Den egna bostadens tillgänglighet och anpassning är den enskildes eget ansvar och beviljande av plats på korttidsboende sker utifrån en bedömning av omvårdnadsbehovet, inte bostadens tillgänglighet och lämplighet.

Målsättningen är att den enskilde så snart det är möjligt ska kunna få sina behov tillgodosedda i ordinärt boende.

Vad kan ingå?

- Omvårdnad, tillsyn och övrigt stöd dygnet runt, inkl. vardagliga aktiviteter.

Om kunden har ett pågående beslut om dagverksamhet kan detta inte nyttjas under vistelsen på korttidsboendet.

5.5.2 Vårdboende

Vårdboende beviljas personer som på grund av fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning har omfattande behov av tillsyn och omvårdnad dygnet runt. Där erbjuds vård och omsorg dygnet runt utifrån individuella behov. Vårdboende beviljas först när hemvårdsinsatser inte bedöms vara tillräckliga, det vill säga när livsföring och trygghet inte längre kan tillförsäkras i det ordinära boendet. Alla möjligheter att tillgodose behovet av stöd i ordinärt boende ska vara uttömda. Vid

bedömning ska trygghetsaspekten vägas in. Hänsyn ska också tas till hög ålder, men enbart hög ålder är inte tillräcklig grund för rätt till vårdboende.

Vad kan ingå?

- Omvårdnad, tillsyn och övrigt stöd dygnet runt, inkl. vardagliga aktiviteter.

5.5.3 Medboende

För den som har beviljats eller beviljas boende i en särskild boendeform för äldre personer ska det ingå i en skälig levnadsnivå att kunna fortsätta att sammanbo med sin make eller sambo oavsett om maken eller sambon har behov av att bo i ett sådant boende. Detta ska gälla under förutsättning att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett särskilt boende (vårdboende), att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott.

6 Insatser som ligger utanför vård- och omsorgsnämndens ansvar

- Vedeldning
- Hjälp med husdjur
- Bankärenden
- Trädgårdsskötsel
- Snöröjning

